ชีวิตข้าราชการ

สิทธิของข้าราชการ

เงินเดือน + เงินอื่น
+
สิทธิประโยชน์

ทำงานอยู่

บำเหน็จ/บำนาญ
+
สิทธิประโยชน์

ออกจากราชการ

สิทธิของทายาท/ผู้ที่แสดงเจตนา

ตาย *

บำเหน็จตกทอด
+
เงินช่วยพิเศษ

บำเหน็จบำนาญ

กฎหมาย - พรบ. บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494

- พรบ. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2539

ประเภทบำเหน็จบำนาญ

- บำเหน็จบำนาญปกติ
- บำนาญพิเศษ
- บำเหน็จตกทอด
- บำเหน็จดำรงชีพ
- บำเหน็จค้ำประกัน

บำเหน็จบำนาญปกติ

ผู้มีสิทธิได้รับ

- เป็นข้าราชการตามกฎหมาย
- รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณรายจ่ายประเภทงบบุคลากร
- ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้มีสิทธิ
- เข้าเหตุใดเหตุหนึ่งใน 4 เหตุ

บำเหน็จบำนาญปกติ

- **เหตุในการได้รับ ดังนี้**
  - เหตุทดแทน
  - เหตุทุพพลภาพ
  - เหตุสูงอายุ
  - เหตุรับราชการนาน

บำเหน็จบำนาญปกติ

เหตุทดแทน

ออกเพราะ

1. สั่งให้ออกจากราชการโดยไม่มีความผิด
2. ยุบหรือเลิกตำแหน่ง
3. ผลของรัฐธรรมนูญ
4. ทหารออกจากกองหนุนเบี้ยหวัด

เหตุทุพพลภาพ

ออกเพราะ

ป่วยเจ็บทุพพลภาพ

+

แพทย์รับรองว่าไม่สามารถรับราชการในตำแหน่งหน้าที่ต่อไปได้

เหตุสูงอายุ

ออกเพราะ

1. ขอลาออกเมื่อมีอายุตั้งแต่ 50 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
2. กรณีเกษียณอายุ

เหตุรับราชการนาน

ออกเพราะ

มีเวลาราชการตั้งแต่ 25 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

ไม่เข้าข้อใดเลย

มาตรา 17 (2494) หรือ มาตรา 47 (กบข.) = มีเวลาราชการ 10 ปีบริบูรณ์ = บำเหน็จ

บำเหน็จบำนาญปกติ

เหตุทดแทน / เหตุทุพพลภาพ / เหตุสูงอายุ

- มีเวลาราชการตั้งแต่ 1 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

  แต่ไม่ถึง 10 ปีบริบูรณ์ (9 ปี 6 เดือน) **: บำเหน็จ**

- มีเวลาราชการตั้งแต่ 10 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (9 ปี 6 เดือน) **: บำนาญ**

เหตุรับราชการนาน

- มีเวลาราชการตั้งแต่ 25 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (24 ปี 6 เดือน)
- เลือกรับ บำเหน็จหรือบำนาญ ก็ได้

 # ผู้มีสิทธิรับบำนาญขอเปลี่ยนเป็นรับบำเหน็จก็ได้

บำเหน็จบำนาญปกติ

เหตุ ทดแทน	เหตุ ทุพพลภาพ	เหตุ สูงอายุ	เหตุ รับราชการนาน

1 ปี บำเหน็จ 10 ปี บำนาญ

10 ปี บำเหน็จ 25 ปี บำนาญ

บำเหน็จบำนาญปกติ

<u>บำเหน็จ</u> : กรณีไม่เข้าเหตุในการได้รับบำเหน็จบำนาญปกติ

- ลาออกจากราชการ **และ**
- มีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ ครบ 10 ปีบริบูรณ์ (9 ปี 6 เดือน) **และ**
- ไม่เข้าเหตุในการได้รับบำเหน็จบำนาญปกติ (4 เหตุ)

บำเหน็จบำนาญปกติ

<u>เวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ</u>

- **เวลาปกติ**
  - วันเริ่มรับราชการ ถึง วันสุดท้าย <u>ที่ได้รับเงินเดือน</u>
- **เวลาทวีคูณ**
  - ทำหน้าที่ทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด
  - ปฏิบัติหน้าที่ในเขตประกาศกฎอัยการศึก

บำเหน็จบำนาญปกติ

การตัดเวลาราชการ

- เวลาที่ไม่ได้รับเงินเดือน
- วันลาในระหว่างประกาศกฎอัยการศึก

เช่น ประกาศกฎอัยการศึก 30 วัน

ถ้ามาทำงานทั้ง 30 วัน จะได้เวลาราชการ = 30 + 30 = 60 วัน

สมมุติ มีลา 5 วัน จะได้เวลาราชการ = 30 + 25 = 55 วัน

บำเหน็จบำนาญปกติ

การนับเวลาราชการ

- **การนับเวลาราชการเพื่อให้เกิดสิทธิ**
  - ให้นับจำนวนปี เศษของปีถ้าถึงครึ่งปีให้นับเป็นหนึ่งปี
- **การนับเวลาเพื่อคำนวณ**
  - พรบ. บำเหน็จบำนาญฯ 2494 คำนวณโดยใช้จำนวนปี
  - พรบ. กองทุนบำเหน็จบำนาญฯ 2539 คำนวณตามจริง (ปี/เดือน/วัน)

วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญปกติ

พ.ร.บ. 2494

- บำเหน็จ = เงินเดือนเดือนสุดท้าย X เวลาราชการ

- บำนาญ = $\frac{\text{เงินเดือนเดือนสุดท้าย x เวลาราชการ}}{50}$

(ไม่เกินเงินเดือนเดือนสุดท้าย)

วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญปกติ

พ.ร.บ. กองทุนฯ

- บำเหน็จ = เงินเดือนเดือนสุดท้าย X เวลาราชการ

- บำนาญ = $\frac{\text{เงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย x เวลาราชการ}}{50}$

(ไม่เกิน 70% ของเงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย)

กรมบัญชีกลาง

เงินสะสม

3%

เงินสมทบ

3%

เงินประเดิม

(ตามสูตร)

เงินชดเชย 2%

ผลประโยชน์ตอบแทนของ

เงินสะสม เงินสมทบ

เงินประเดิม เงินชดเชย

กบข.

2494

บำนาญ
(ก้อนเล็กกว่า)

บำนาญ
(ก้อนใหญ่กว่า)

บำนาญพิเศษ

- **พฤติการณ์**
  - ได้รับอันตรายจนพิการ
  - ได้รับการป่วยเจ็บ
  - ถึงแก่ความตาย

+

แพทย์ลงความเห็นว่าไม่สามารถรับราชการต่อไปได้อีกเลย

- **สาเหตุ**
  - ปฏิบัติราชการในหน้าที่
  - ถูกประทุษร้าย เพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่

บำนาญพิเศษ

- **เงื่อนไข**
  - ไม่ใช่ความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง
  - ไม่ใช่ความผิดของตนเอง
- **การคำนวณ**
  - กรณีทุพพลภาพ

    เจ้ากระทรวงกำหนด (ตามสมควรแก่เหตุประกอบความพิการและทุพพลภาพ)
  - กรณีตาย

    เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแบ่งจ่ายบำนาญพิเศษ

- **บิดาและมารดา**

  : 1 ส่วน ได้รับตลอดชีวิต

- **คู่สมรส**

  : 1 ส่วน ได้รับตลอดชีวิต <u>เว้น</u> สมรสใหม่

- **บุตร**

  : 2 ส่วน (ถ้ามี 3 คนขึ้นไป รับ 3 ส่วน)

  : รับถึง 20 ปีบริบูรณ์ หรือ กำลังศึกษารับถึง 25 ปีบริบูรณ์

การแบ่งจ่ายบำนาญพิเศษ

❖ **ในกรณีไม่มีทายาท** ให้จ่าย

- ผู้อุปการะ
- ผู้อยู่ในอุปการะ

➢ ตามส่วนที่เจ้ากระทรวงกำหนด

➢ อายุไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ ให้ได้รับอย่างบุตร

➢ ไม่เข้าลักษณะดังกล่าวให้ได้รับ 10 ปี

เงินช่วยค่าครองชีพ
ผู้รับเบี้ยหวัด บำนาญ

เงินช่วยค่าครองชีพ ผู้รับเบี้ยหวัด บำนาญ (ช.ค.บ.)

พระราชกฤษฎีกาเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ พ.ศ. 2521 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

<u>ปรับให้สอดคล้องกับการปรับอัตราเงินเดือน</u> เช่น

มาตรา ๔ เตรส ผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษหรือบำนาญตกทอดในฐานะทายาทหรือผู้อุปการะหรือผู้อยู่ในอุปการะตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการอยู่แล้วในวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ ให้ได้รับ ช.ค.บ. ในอัตราดังต่อไปนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ **๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗** เป็นต้นไป

(๑) ผู้ที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญและ ช.ค.บ. อยู่แล้ว ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มขึ้นอีก **ในอัตราเดือนละร้อยละสี่**ของจำนวนเบี้ยหวัดหรือบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับ

(๒) ผู้ที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับเฉพาะเบี้ยหวัดหรือบำนาญ ให้ได้รับ ช.ค.บ. **ในอัตราเดือนละร้อยละสี่**ของจำนวนเบี้ยหวัดหรือบำนาญที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับ

การคำนวณ ช.ค.บ. ถ้ามีเศษของบาทให้ปัดทิ้ง

เงินช่วยค่าครองชีพ ผู้รับเบี้ยหวัด บำนาญ (ช.ค.บ.)

<u>ปรับเพื่อกำหนดค่าครองชีพขั้นต่ำ</u> เช่น

มาตรา ๔ นว ผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับเบี้ยหวัดตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษ หรือบำนาญตกทอดในฐานะทายาทหรือผู้อุปการะหรือผู้อยู่ในอุปการะ ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ <u>ถ้าได้รับเบี้ยหวัดหรือบำนาญรวมกันทุกประเภทเมื่อรวมกับ ช.ค.บ. แล้ว ต่ำกว่าเดือนละหนึ่งหมื่นบาท</u> **ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละเท่ากับส่วนต่างของจำนวนเงิน<u>หนึ่งหมื่นบาท</u>หักด้วยจำนวนเบี้ยหวัดหรือบำนาญทุกประเภท และ ช.ค.บ. ที่ได้รับหรือมีสิทธิได้รับ**

บำเหน็จตกทอด

ข้าราชการตาย

1. เหตุปกติ

เป็นโรคหรือเจ็บป่วย

2. เหตุผิดปกติธรรมชาติ

อุบัติเหตุ หรือถูกกระทำให้ถึงแก่ความตาย

<u>ซึ่งไม่ได้เกิดจากการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของตนเอง</u>

บำเหน็จตกทอด = เงินเดือนเดือนสุดท้าย × เวลาราชการ

บำเหน็จตกทอด

- **ผู้รับบำนาญตาย**

30 เท่าของบำนาญ + ช.ค.บ.

หัก บำเหน็จดำรงชีพ (ส่วนที่ขอรับไปแล้ว)

การแบ่งจ่ายบำเหน็จตกทอด

จ่ายให้ทายาท ดังนี้

- บิดา มารดา 1 ส่วน
- คู่สมรส 1 ส่วน
- บุตร 2 ส่วน (บุตร 3 คนขึ้นไป 3 ส่วน)

<u>กรณีไม่มีทายาท</u>

ให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งผู้ตายแสดงเจตนาไว้ต่อส่วนราชการเจ้าสังกัด (ตามแบบและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด)

หนังสือแสดงเจตนาระบุตัวผู้รับบำเหน็จตกทอด

แบบหนังสือแสดงเจตนาระบุตัวผู้รับบำเหน็จตกทอด

- ☑ ตามแบบและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด
- ☑ ระบุชื่อบุคคลธรรมดา (ไม่จำกัดจำนวน)
- ☑ ยื่นต่อเจ้าหน้าที่
- ☑ เก็บสำเนาหนังสือไว้ 1 ฉบับ

ใช้พินัยกรรมไม่ได้

บำเหน็จดำรงชีพ

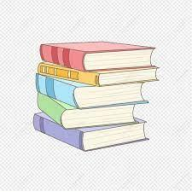

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- **- พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 มาตรา 47/1**
- **- พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2539 มาตรา 57/1**
- **กฎกระทรวงกำหนดอัตราและวิธีการรับบำเหน็จดำรงชีพ พ.ศ. 2562**

บำเหน็จดำรงชีพ

บำเหน็จดำรงชีพ

เงินที่จ่ายให้แก่ผู้รับบำนาญเพื่อช่วยเหลือการดำรงชีพ โดยจ่ายให้ครั้งเดียว มีสิทธิขอรับได้ตามอัตราและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกิน 15 เท่าของบำนาญรายเดือน

บำเหน็จดำรงชีพ

จ่ายในอัตรา

- ไม่เกินสิบห้าเท่าของบำนาญรายเดือนที่ได้รับ
- อัตราและวิธีการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กรณีได้รับทั้งบำนาญปกติ และบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพให้นำมารวมกันคิดเป็นบำนาญรายเดือน

กฎกระทรวงกำหนดอัตราและวิธีการรับบำเหน็จดำรงชีพ พ.ศ. 2562

อายุต่ำกว่า 65 ปี ขอรับได้ไม่เกิน 200,000 บาท

อายุตั้งแต่ 65 ปี ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 70 ปี ขอรับได้ไม่เกิน 400,000 บาท

อายุตั้งแต่ 70 ปีขึ้นไป ขอรับได้ไม่เกิน 500,000 บาท

บำเหน็จดำรงชีพ

ขอรับได้ 15 เท่าของ
บำนาญรายเดือน
แต่ไม่เกิน 2 แสนบาท

ขอรับในส่วนที่เกิน
2 แสนบาทได้อีก
แต่ไม่เกิน 4 แสนบาท

ขอรับในส่วนที่เกิน
4 แสนบาทได้อีก
แต่ไม่เกิน 5 แสนบาท

บำนาญต่อเดือน					ขอรับครั้งแรก	อายุครบ 65 ปี	อายุครบ 70 ปี
10,000	X	15	=	150,000	150,000	0	0
20,000	X	15	=	300,000	200,000	100,000	0
30,000	X	15	=	450,000	200,000	200,000	50,000
40,000	X	15	=	600,000	200,000	200,000	100,000

การนำสิทธิในบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักทรัพย์ประกันการกู้เงิน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- - พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 มาตรา 47/2 – มาตรา 47/5
- - พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2539 มาตรา 57/2 – มาตรา 57/5
- - กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการนำสิทธิในบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักทรัพย์ประกันการกู้เงิน พ.ศ. 2554

การนำสิทธิในบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักทรัพย์ประกันการกู้เงิน

บำเหน็จค้ำประกัน

ผู้รับบำนาญปกติหรือผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพอาจนำสิทธิในบำเหน็จตกทอดไปเป็นหลักทรัพย์ในการปะกันการกู้เงินกับสถาบันการเงิน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกระทรวง

เงินช่วยพิเศษ

<u>หลักเกณฑ์การจ่าย</u>

1. กรณีข้าราชการตาย

   3 เท่าของเงินเดือน รวมกับ เงินเพิ่ม

   พ.ส.ร. /พ.ป.ผ. / พ.ค.ว.และค่าฝ่าอันตราย (ถ้ามี)

เงินช่วยพิเศษ

<u>หลักเกณฑ์การจ่าย</u>

2. ผู้รับบำนาญตาย

3 เท่าของบำนาญ รวมกับเงินเพิ่มค่าครองชีพ ผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) (ถ้ามี)

เงินช่วยพิเศษ

ผู้มีสิทธิรับเงินช่วยพิเศษ

1. บุคคลซึ่งผู้ตายแสดงเจตนา
2. บุคคลที่กฎหมายกำหนด (ตามลำดับ)

* คู่สมรส
* บุตร
* บิดา /มารดา

เงินช่วยพิเศษ

- <u>เงื่อนไขการจ่าย</u>

  <u>ถ้ามี</u>บุคคลตามข้อ 1 บุคคลตามข้อ 2 ไม่มีสิทธิ

- <u>กรณีจ่ายให้แก่บุคคลตามข้อ 2 มีหลักเกณฑ์ ดังนี้</u>

  - บุคคลในลำดับก่อนมีสิทธิก่อน
  - ลำดับเดียวกันจ่ายแก่ผู้ได้รับมอบหมาย / หรือบุคคลที่จัดการศพ

เงินช่วยพิเศษ

ระยะเวลาที่ขอรับ

- ภายใน 1 ปี
- ✓ นับจากวันตาย
- ✓ นับจากวันสิ้นสุด
  - วันถูกสั่งพัก
  - การสั่งให้ออกไว้ก่อ
  - การอุทธรณ์คำสั่งสิ้นสุดลง